

Het valt te doen!

Kierkegaard over het leven

KLEINE VERHALEN

Verzameld en bewerkt door

Geert Jan Blanken

Met illustraties van **TIMON BOTH**

Inhoudsopgave

Leeswijzer	7
1 De bezorgde bosduif	11
2 Voor wie doe je het?	14
3 Achteruit weglopen	15
4 'Dat zijn mijn benen niet'	16
5 De kroegbaas die zich verrekende	18
6 De clown die waarschuwde	19
7 De keizer die iets wilde onthouden	20
8 Het rondmarcherende leger	21
9 De gevallen matroos	22
10 De amuzikale dansleraar	24
11 De bescheiden beampte	25
12 Het vergeten bewijs	26
13 Een rijtuig met twee paarden	27
14 Een wonderlijke wasserij	28
15 De verloren paraplu	30
16 De opgelichte dief	31
17 Een prachtig kasteel	32
18 Springen of vliegen?	34
19 Als het doek valt	35
20 Enkel licht in de kelder	36
21 Een volgepropte mond	38
22 Een te kleine landkaart	39

23	Liefde maakt ruimte	40
24	Twee soorten schilders	42
25	Te groot geld	43
26	De dronken kluizenaar	44
27	Een onleesbaar handschrift	46
28	Een opperbeste stemming	47
29	De rover en de pruik	48
30	Niet te bedriegen	50
31	De arme weduwe	51
32	Een echt feestmaal	52
33	De arme dagloner	54
34	De biddende god-ontkenner	55
35	De koetsier van de koning	56
36	Het onbewoonde paleis	57
37	De trein willen stoppen	58
38	De vluchtende moordenaar	60
39	Het genootschap tegen wijndrinken	61
40	'De aarde is rond'	62
41	De verliefde koning	63
42	De weg naar Londen	64
43	Het kind in het rovershol	66
44	De eigenwijze majoor	67
45	Weet waarvoor je kiest	68
46	De vrouw van de geleerde	70
47	Gevaarlijk gereedschap	71
48	Golven of sterren?	72
49	De opdracht niet begrepen	74
50	De koksmaat en de spreekbuis	75
51	Een kostbare parel	76
	Bronnen	78

Leeswijzer

Het is lastig om te zeggen wat Søren Kierkegaard (1813-1855) nu precies was: filosoof, theoloog of toch vooral een geniaal psycholoog? Hij was in ieder geval schrijver, een groot schrijver. En hij schreef niet alleen veel, maar ook heel verschillende soorten teksten: zowel kortere 'toespraken' als heel lange betogen, uitgegeven onder zijn eigen naam of pseudoniem, gepubliceerd tijdens zijn leven of later gevonden in zijn vele dagboeken.

Wat in al die teksten opvalt is zijn gevoel voor humor en zijn rijke verbeeldingskracht. Die laat hij onder andere zien in de vele voorbeelden, metaforen en verhalen, die in zijn geschriften opduiken. Soms gebruikt hij verhaaltjes die al rondgaan, vaak bedenkt hij ze zelf, en altijd leggen ze even heel precies de vinger op de plek waar hij zijn lezer opmerkzaam op wil maken.

Op de volgende bladzijden zijn een aantal van die verhaaltjes en voorbeelden verzameld. Ze zijn vaak bewerkt - ingekort of juist iets uitgesponnen - om ze wat beter 'op zichzelf' te kunnen laten staan. Van ieder verhaal kun je achterin de bron vinden. De korte 'clou', die na ieder verhaaltje wordt gegeven, gaat zoveel mogelijk terug op die oorspronkelijke context.

Hopelijk levert het lezen van de verhaaltjes, en het kijken naar de prachtige illustraties, datgene op waar het Kierkegaard altijd om te doen is: momenten waarop je niet alleen denkt 'dit gaat over mij', maar ook 'hier moet ik iets mee'. Want ook al gaan er voortdurend dingen mis, en al is het goede leven ten diepste niet met je verstand te begrijpen, je kunt namelijk altijd en overal in beweging komen. Door een besluit te nemen en daar hartstochtelijk iets mee te doen. Zelfwording, noemt Kierkegaard dat bewegen. Het begint in jouw innerlijk, maar komt terug in alles wat je doet. Die beweging ontstaat nooit vanzelf en soepel. Het is een waagstuk dat pas kan beginnen als je vertrouwen durft te hebben in een Liefde die de oorsprong van alles is. Liefde die naar iedereen op zoek is, en die zich dan ook door iedereen laat vinden.

Zo bezien is die wonderlijke Søren Kierkegaard, die nog wel eens als somber wordt gezien, een geweldige optimist, die iedereen toefluistert: 'Het valt te doen!'

Geert Jan Blanken

1 De bezorgde bosduif

De bosduif had altijd een goed leven gehad. Elke dag vond hij wel iets te eten. In de winter was dat natuurlijk moeilijker dan in de zomer, maar ook dan lukte het hem. Zorgen over zijn overleven maakte hij zich in ieder geval niet. Totdat hij op een dag in gesprek kwam met verre familie van hem, tamme duiven die in een boerderij verderop woonden. Ze vertelden hoe ze altijd vanaf het dak toekeken als de boer zijn oogst binnenhaalde en dat ze dan wisten dan ook zij zeker waren van voedsel. Zij zeiden hoe heerlijk het was om 's avonds terug naar het hok te vliegen, waar hun eten altijd klaar stond. Vanaf dat moment veranderde er iets bij de bosduif. Het leek hem ook wel fijn om wat voorraad te verzamelen. Hij at steeds minder op van wat hij vond en verstopte de rest. Maar een veilige plek daarvoor vinden lukte hem niet. Telkens als hij kwam kijken was alles weer weg, zodat hij nog harder ging werken om nieuwe voorraad te verzamelen. Het vreemde was dat er niets veranderd was aan zijn omstandigheden, hij vond nog steeds iedere dag genoeg om van te leven, maar hij voelde zich totaal anders. Hij moest veel harder werken; door zijn zorgen voor de toekomst verloren zijn veren

hun glans, en vloog hij veel minder licht dan voorheen. Jaloers geworden op zijn tamme familie verzoon hij een list: hij vloog naar de boerderij en toen hij de plek ontdekte waar de andere duiven heen vlogen, volgde hij hen naar binnen.

Daar ontdekte de boer hem de volgende dag en maakte hem af - zodat hij bevrijd werd van zijn zorgen over zijn levensonderhoud...

De zorgen voor mogelijke problemen in de toekomst kunnen je zo in beslag nemen, dat je steeds minder het leven leidt dat je zou kunnen leiden. En dan kan het heel erg mis met je gaan.

2 Voor wie doe je het?

Er was eens een straatarme werkster, die schoon moest maken op plekken die nou niet echt in het oog sprongen. Toch deed ze haar werk met overgave en zorgde ze ervoor dat alles er perfect uitzag. 'Natuurlijk werk ik ook voor geld', zei ze toen iemand vroeg waarom ze eigenlijk zo haar best deed, 'maar dat ik het zo zorgvuldig doe als ik het doe, dat doe ik ter wille van mezelf.'

Het belangrijkste in het leven is lang niet voor iedereen zichtbaar, maar in je geweten weet je ervan.

3 Achteruit weglopen

Als iemand zich omdraait en wegloopt, dan weet je natuurlijk wel dat hij bij je vandaan gaat. Maar als iemand achteruit gaat lopen terwijl hij naar je blijft kijken en telkens roept: 'Hé, hallo, daar ben ik, hoor!', dan wordt het wel een beetje verwarrend. Dan heb je misschien niet zo snel door dat hij bij je wegloopt.

Zo is het ook met ons als we dingen beloven, maar niets doen. We staan wel met ons gezicht de goede kant op, maar we raken steeds verder bij het goede vandaan.

Kleine verhalen van Kierkegaard

In de boeken van Søren Kierkegaard (1813-1855) duiken veel kleine verhalen op. In deze fraai geïllustreerde uitgave zijn tientallen van die vaak humoristische verhaaltjes verzameld en naverteld, en van een korte uitleg voorzien.

Heel herkenbaar laten Kierkegaards verhalen zien hoe het leven je voor allerlei vragen en zelfs voor raadsels stelt. Het leiden van het goede leven is lang niet altijd met je verstand te begrijpen; je kunt zomaar een verkeerde afslag nemen.

Maar Kierkegaard, die wel eens als een somber denker wordt gezien, blijkt eerder een optimist, die iedereen toefluistert: 'Het valt te doen!'

GEERT JAN BLANKEN is wijsgerig-historisch pedagoog en werkte in het onderwijs en de media. Hij schrijft, adviseert en verzorgt lezingen over Kierkegaard.

ISBN 978 90 435 3995 1 • NUR 730

